

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 660

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik
Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Hava
Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri
Komisyonu Raporu**

(1/944)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/944 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Gerekçesi 4

• Dışişleri Komisyonu Raporu 5

• Tasarı Metni 7

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 7

• Anlaşma Metni 9

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-973-2820

27/6/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/6/2014 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/944)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

GEREKÇE

5 Haziran 1945 tarih ve 4749 sayılı kanunla tasdik olunan 7 Aralık 1944 tarihli Şikago Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nda ticari hakların düzenlenmesi konusunda bir mutabakata ulaşılamamış, bu nedenle ticari hakların ikili sözleşmeler yolu ile düzenlenmesi gereği doğmuştur. Gerek Türkiye gerek diğer devletler 11 Şubat 1946'da ABD ve İngiltere arasında imzalanan Bermuda Anlaşması'na dayanarak ikili anlaşmalar tesis etmek yoluna gitmişlerdir.

Hükümetimiz, ülkemizin coğrafi durumunu ve uluslararası hava servislerinin ülkemizden geçmesinin sağlayacağı çıkarları göz önünde tutarak, aynı zamanda milli sivil havacılığımızı teşvik etmek ve kalkındırmak amacı ile bugüne kadar birçok ülke ile hava ulaştırma anlaşması imzalamıştır. Türkiye'nin yaptığı bu anlaşmalar Bermuda tipine uygun olup, esas olarak çerçeve anlaşması niteliğindedir ve karşılıklılık esasına dayanmaktadır. Bu meyanda Hükümetimiz ile Meksika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 17 Aralık 2013 tarihinde Ankara'da bir Hava Ulaştırma Anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye ile Meksika arasında gelişmekte olan ilişkilere katkıda bulunmak gayesi ile imzalanan bu Anlaşma, hava trafiği ile ilgili ulusal kanun ve nizamla uyulmak şartı ile iki ülke arasında hava seferlerinin yapılmasını öngörmektedir.

Bu Anlaşma iki ülke arasındaki ekonomik, kültürel ve turizm alanlarındaki işbirliğinin daha ileri bir düzeye getirilmesini sağlaması bakımından faydalı bulunmaktadır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20.11.2014

Esas No: 1/944

Karar No: 509

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 30/6/2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 8/7/2014 tarihinde tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 24 üncü Yaşama Dönemi 20/11/2014 tarihli 88 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde, Tasarının, hava trafiği ile ilgili ulusal kanun ve nizamlara uyulması şartı ile iki ülke arasında hava seferlerinin yapılmasını teminen, 17 Aralık 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunması amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Milli sivil havacılığımızın önünü açmak için bugüne kadar toplam 157 ülkeyle Hava Ulaştırma Anlaşmasının imzalandığı,

Bu kapsamda Meksika ile yapılan Anlaşmanın Latin Amerika’ya açılım politikamızın bir yansıması olduğu,

Türk Hava Yollarının uçuş yaptığı başkent ya da şehir sayısının artmasının dış politikamız bakımından da artan bir öneme sahip olduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun, İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak ve İzmir Milletvekili Rıfat Sait Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Sözcü

Kâtip

Ahmet Berat Çonkar

Osman Aşkın Bak

Harun Karaca

İstanbul

İstanbul

İstanbul

(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ali Rıza Alaboyun
Aksaray

Üye
Tunca Toskay
Antalya

Üye
Ali Ercoşkun
Bolu
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ali Şahin
Gaziantep

Üye
Mehmet Ali Ediboğlu
Hatay

Üye
Ali Haydar Öner
Isparta

Üye
Ayşe Eser Danişoğlu
İstanbul

Üye
Osman Oktay Ekşi
İstanbul

Üye
Osman Taney Korutürk
İstanbul

Üye
İsmail Safi
İstanbul

Üye
Rıfat Sait
İzmir

Üye
Osman Kahveci
Karabük

(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Hasan Karal
Rize

Üye
Mehmet Kasım Gülpınar
Şanlıurfa

Üye
Burhan Kayatürk
Van

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE BİRLEŞİK MEKSİKA DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞ-
TIRMA ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 17 Aralık 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE BİRLEŞİK MEKSİKA DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞ-
TIRMA ANLAŞMASININ ONAYLAN-
MASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

E. İşler

Avrupa Birliği Bakanı

M. Çavuşoğlu

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı V.

F. Işık

Kültür ve Turizm Bakanı

Ö. Çelik

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

L. Elvan

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
BİRLEŞİK MEKSİKA DEVLETLERİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI

<u>MADDE</u>	<u>BASLIK</u>
1	TANIMLAR
2	HAKLARIN TANINMASI
3	TAYIN VE YETKILENDİRME
4	İŞLETME YETKİSİNİN İPTALİ VEYA ASKIYA ALINMASI
5	KAPASİTE
6	ÜCRET TARİFELERİ
7	GÜMRÜK HARÇLARI VE DİĞER ÜCRETLER
8	TRANSİT GEÇİŞ
9	KULLANICI ÜCRETLERİ
10	YABANCI PERSONEL VE YEREL HİZMETLERE ERİŞİM
11	DÖVİZ DÖNÜŞÜMÜ VE KAZANÇLARIN TRANSFERİ
12	SERTİFİKA VE LİSANSLARIN KARŞILIKLI TANINMASI
13	HAVACILIK EMNİYETİ
14	HAVACILIK GÜVENLİĞİ
15	UÇUŞ PROGRAMLARININ SUNULMASI
16	İSTATİSTİKLER
17	ULUSAL YASALARIN VE YÖNETMELİKLERİN UYGULANMASI
18	İSTİŞARELER VE DEĞİŞİKLİKLER
19	İHTİLAFLARIN ÇÖZÜMÜ
20	TESCİL
21	ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR
22	SONA ERME
23	YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ
EK I	HAT ÇİZELGESİ
EK II	KOD PAYLAŞIMI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE BİRLEŞİK MEKSİKA DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI**

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak nitelendirilecek olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti,

7 Aralık 1944 tarihinde Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine ve Uluslararası Hava Hizmetleri Transit Anlaşmasına taraf olarak,

Uluslararası hava hizmetlerine ilişkin fırsatların genişletilmesini kolaylaştırmak isteyerek,

Etkin ve rekabetçi uluslararası hava hizmetlerinin ekonomik büyümeyi, ticareti, turizmi, yatırımı ve tüketicilerin refahını arttırdığının bilicinde olarak,

Hava araçlarının güvenliğine karşı yapılan, kişilerin ve mülklerin emniyetini tehdit eden, hava hizmetlerini olumsuz etkileyen ve sivil havacılığın emniyeti konusunda halkın güvenini sarsan eylemler ve tehlikeler konusundaki ciddi endişelerini teyit ederek ve uluslararası hava hizmetlerinde en üst seviyede emniyet ve güvenliği sağlamayı isteyerek;

Kendi ülkeleri arasında hava hizmetleri tesis etmek ve yürütmek amacıyla bir anlaşmaya varmayı arzu ederek,

AŞAĞIDAKİ MADDELERDE ANLAŞMIŞLARDIR:

MADDE 1 TANIMLAR

1. İşbu Anlaşmanın amacı doğrultusunda, metin içeriği aksini gerektirmediği takdirde:
 - a. "Havacılık otoriteleri" terimi, Türkiye Cumhuriyeti için, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü vasıtasıyla Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığını ve Birleşik Meksika Devletleri Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü vasıtasıyla Haberleşme ve Ulaştırma Bakanlığını veya bahse konu her iki ülke için hâlihazırda bu otoritelere tevdi edilmiş olan görevleri yerine getirmeye yetkili herhangi bir kurum veya kişiyi ifade etmektedir,
 - b. "Anlaşma" terimi işbu Anlaşmayı, Ek'ini ve bunlarda yapılacak herhangi bir değişikliği ifade etmektedir,
 - c. "Mutabık kalınan hizmetler" terimi işbu Anlaşma hükümlerine göre, belirlenmiş hatlarda sunulabilecek uluslararası hava hizmetlerini ifade etmektedir,
 - d. "Ek" terimi, işbu Anlaşmanın Ekini veya işbu Anlaşmanın 18. Maddesinin (İstisnalar ve Değişiklikler) hükümleri doğrultusunda bu Ek üzerinde yapılan değişiklikleri ifade etmektedir. Ek işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır ve aksi kararlaştırılmadıkça Anlaşmaya yapılan tüm atıflar Ek'i de kapsayacaktır.
 - e. "hava hizmetleri", "uluslararası hava hizmetleri", "havayolu şirketleri" ve "trafik amacı dışındaki duraklama" terimleri, Sözleşmenin 96. Maddesinde tanımlanan anlamlarında kullanılmaktadır;
 - f. "Kapasite" terimi,
 - hava aracı için, bu hava aracı tarafından hatta veya hattın belirli bir kısmında taşınabilen yükü,
 - belirlenmiş bir hava hizmeti için, bu hizmette kullanılan hava aracının kapasitesinin, bu hava aracı için bir hatta veya hattın bir kısmında belli bir dönemde işletilen frekans sayısının çarpımını ifade etmektedir,
 - g. "Sözleşme" terimi 7 Aralık 1944 tarihinde Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesini ifade etmekte ve her iki Akit Tarafça yürürlüğe konması veya kabul edilmesi koşuluyla, Sözleşmenin 90. Maddesi altında kabul edilen tüm Ekleri ve 90. ve 94. Maddeler uyarınca Sözleşmenin Eklerinde yapılan tüm değişiklikleri içermektedir,
 - h. "Tayin edilen havayolu (havayolları)" terimi, işbu Anlaşmanın 3. Maddesi (Tayin ve Yetkilendirme) uyarınca tayin edilmiş ve yetkilendirilmiş havayolunu (havayollarını) ifade etmektedir,
 - i. "Yer hizmetleri" terimi, yolcu, kargo ve bagaj hizmetleri ve ikram servisleri ve/veya hizmetleri de dahil olmak ancak bunlarla sınırlı kalmamak kaydıyla çeşitli hizmetlerin teminini ifade etmektedir,

- j. "ICAO" terimi, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütünü ifade etmektedir,
- k. "Uluslararası hava taşımacılığı" terimi, birden fazla Devletin ülkesi üzerindeki hava sahasının kullanıldığı hava taşımacılığını ifade etmektedir,
- l. "Pazarlamacı havayolu " terimi, kod paylaşımı vasıtasıyla başka bir havayolu tarafından işletilen bir hava aracı ile hava taşımacılığı ulaşım hizmeti sunan havayolunu ifade etmektedir,
- m. "Hat Çizelgesi" terimi, işbu Anlaşmanın 18. Maddesindeki hükümlere uygun olarak işbu Anlaşmaya eklenen, hava taşımacılığı hizmetinin yapılacağı hatların çizelgesini ve bu çizelge üzerinde yapılacak her türlü değişikliği ifade etmektedir,
- n. "Belirlenen hatlar" terimi, işbu Anlaşmanın Ekinde onaylanmış veya onaylanacak hatları ifade etmektedir,
- o. "Yedek parçalar" terimi, motorlar da dâhil olmak üzere, yenileme veya onarım amacı ile hava aracına monte edilecek aksamı ifade etmektedir,
- p. "Ücret tarifesi" terimi, postanın taşınmasına ilişkin ücretler ve koşullar hariç tutulmak kaydıyla, yolcuların, bagajların ve kargonun taşınmasında uygulanacak bilet ücretini ve taşımacılık giderlerinin tatbik edileceği hizmetin özelliklerine bağlı olarak taşımacılık giderlerinin tatbikinin tabi olduğu şartları ve kuralları ifade etmektedir.
- q. "Ülke" terimi, Sözleşmenin 2. Maddesinde tanımlanan anlamlarında kullanılmaktadır,
- r. "Trafik" terimi; yolcular, bagaj, kargo ve postayı ifade etmektedir,
- s. "Olağan teçhizat" terimi çıkartılabilir nitelikteki yedek parçalar ve malzemeler dışında, ilk yardım ve yaşamsal teçhizat da dâhil olmak üzere, uçuş sırasında kullanılan tüm malzemeleri ifade etmektedir,
- t. "Kullanıcı ücretleri" terimi, bir Akit Tarafça değerine sağlanan havalimanlarının, seyrüsefer tesislerinin ve ilgili diğer hizmetlerin kullanımı için tahsil edilen harçları ve ücretleri ifade etmektedir.

MADDE 2 HAKLARIN TANINMASI

1. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafça tayin edilmiş havayolu şirketlerinin işbu Anlaşma'nın Ek I' inde belirlenen hatlar üzerinde tarifeli uluslararası hava hizmetlerini yürütebilmesi için diğer Akit Tarafa aşağıda belirtilen hakları tanımaktadır:
 - a. diğer Akit Tarafın ülkesi üzerinden iniş yapmaksızın uçuş hakkı,
 - b. söz konusu devletin ülkesinde trafik dışındaki amaçlar için duraklama hakkı,

- c. uluslararası trafiği birlikte veya birbirinden ayrı olarak indirmek ve almak amacıyla işbu Anlaşmanın Ek I' inde belirtilen hat için ilgili ülkede belirlenen noktalarda duraklama hakkı,
 - d. İşbu Anlaşmada belirtilen sair haklar.
2. İşbu Maddenin (1.) fıkrasında yer verilen hiçbir husus, bir Akit Tarafın havayolu şirketlerine, diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu diğer tarafın ülkesindeki başka bir noktaya ücret veya kira karşılığı taşınmak üzere trafik alma ayrıcalığını verdiği şeklinde anlaşılamaz.

MADDE 3 TAYİN VE YETKİLENDİRME

1. Her bir Akit Taraf, belirlenen hatlarda, mutabık kalınan hizmetleri yürütmesi amacıyla bir veya daha fazla havayolu şirketi tayin etme hakkına sahip olacaktır. Bu tayin, diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı bildirim yoluyla gerçekleştirilecektir.
2. Söz konusu tayin bildiriminin tebellüğ edilmesi üzerine, diğer Akit Tarafın havacılık otoriteleri işbu Maddenin (3.) ve (4.) fıkralarına tabi olarak, gereken işletme yetkisini gecikmeksizin tayin edilen havayolu şirketine (şirketlerine) tanıyacaktır.
3. Bir Akit Tarafın Havacılık Otoriteleri, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketinin (şirketlerinin), sözü geçen havacılık otoritelerince, Sözleşmenin hükümleri doğrultusunda, uluslararası hava hizmetlerinin yürütülmesinde normal ve makul bir şekilde uygulanan yasa ve yönetmeliklerin şartlarını yerine getirebilecek yeterlilikte olduğunu (olduklarını) kanıtlamasını talep edebilecektir.
4. Her bir Akit Taraf, aşağıda belirtilen koşulların sağlandığından emin olamaması halinde, işbu Maddenin (2.) fıkrasında atıfta bulunulan işletme yetkilerini tanımayı reddedebilecek veya tayin edilen havayolu şirketinin işbu Anlaşmanın 2. Maddesinde (Hakların Tanınması) belirlenen hakları kullanabilmesi için birtakım şartlar uygulanmasını gerekli görebilecektir:
 - a. söz konusu havayolu şirketinin mülkiyetinin büyük bir kısmının ve etkin kontrolünün söz konusu havayolu şirketini tayin eden Akit Tarafın kendisinde veya uyuşmuşların yetkisinde olması, ve/veya
 - b. söz konusu havayolu şirketini tayin eden Hükümetin, işbu Anlaşmanın 13. Maddesinde (Havacılık Emniyeti) ve 14. Maddesinde (Havacılık Güvenliği) belirtilen standartlara sahip olması ve bu standartları uyguluyor olması.
5. Bu şekilde tayin edilip yetkilendirilmiş bir havayolu şirketi, işbu Anlaşmanın 5. Maddesindeki (Kapasite) ve 6. Maddesindeki (Ücret Tarifeleri) hükümler uyarınca, söz konusu hizmetle ilgili olarak üzerinde mutabakata varılan bir kapasitenin ve saptanmış bir ücret tarifesinin yürürlükte olması koşuluyla, mutabık kalınan hizmetleri sunmaya istediği herhangi bir zamanda başlayabilecektir.

MADDE 4 **İŞLETME YETKİSİNİN İPTALİ VEYA ASKIYA ALINMASI**

1. Her bir Akit Taraf, aşağıdaki hallerde, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketine (şirketlerine) verilmiş bulunan işletme yetkisini iptal etme veya bu havayolu şirketi (şirketleri) tarafından işbu Anlaşmanın 2. Maddesinde (Hakların Tanınması) belirtilen hakların kullanılmasını askıya alma veya bu hakların kullanılmasına yönelik olarak gerekli gördüğü şartları tatbik etme hakkına sahip olacaktır:
 - a. söz konusu havayolu şirketinin mülkiyetinin büyük bir kısmının ve etkin kontrolünün söz konusu havayolu şirketini tayin eden Akit Tarafın kendisinde veya uyuşundakilerin yetkisinde olduğuna kanaat getirememesi veya,
 - b. tayin edilen havayolu şirketinin kendisine bu hakları tanıyan Akit Tarafın kanun ve yönetmeliklerine uymaması veya,
 - c. tayin edilen havayolu şirketinin işbu Anlaşma'da belirtilen koşullara göre işletilmemesi halinde.
2. İptalin, askıya alma işleminin veya bu Maddenin (1.) fıkrasında belirtilen hükümlerin derhal uygulanması kanun ve yönetmeliklerin ihlalinin devam etmesini önlemek açısından zaruri değilse, sözü geçen hak, ancak diğer Akit Taraf Devletin havacılık otoriteleri ile istişare edildikten sonra kullanılabilir. Bu durumda istişarelerin, herhangi bir Akit Tarafın talep tarihinden itibaren altmış (60) günlük bir süre içerisinde başlaması gerekmektedir.

MADDE 5 **KAPASİTE**

1. Akit Taraflarca tayin edilen havayollarına , iki Akit Devletin ülkeleri arasında trafiğin taşınmasına yönelik hava hizmetlerini yürütmeleri için adil ve eşit düzeyde imkân sağlanacaktır.
2. Belirlenen hava hizmetlerinin herhangi bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu tarafından işletilmesinde, aynı hatların tümünde veya bir kısmında sunduğu hizmetlerin haksız yere etkilenmesini önlemek amacı ile, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketinin çıkarları dikkate alınacaktır.
3. Akit Taraflarca tayin edilmiş havayolları tarafından sunulan, mutabık kalınan hizmetler, Akit Tarafların vatandaşlarının belirlenen hatlardaki ulaşım ihtiyaçları ile yakından ilintili olacak ve bu hava hizmetlerinin asli amacı Akit Tarafların ülkeleri arasında yolcular ve posta da dâhil olmak üzere kargo için mevcut ve makul olarak beklenen ulaşım ihtiyaçlarını makul bir yük faktörü ile karşılayacak bir kapasiteyi sağlamak olacaktır.
4. Mutabık kalınan hizmetlerin işletilmesinde her bir Akit Tarafça tayin edilen havayolları tarafından sağlanacak toplam kapasite ve hizmet frekansları, söz konusu hizmetlerin sunulmasına başlanmadan önce Akit Tarafların havacılık otoriteleri tarafından karşılıklı olarak belirlenecektir. Başlangıçta belirlenen kapasite ve hizmetlerin frekansı söz konusu otoriteler tarafından zaman içerisinde gözden geçirilebilecek ve yeniden düzenlenebilecektir.

MADDE 6 ÜCRET TARİFELERİ

1. Her bir Akit Taraf kendi ülkesine veya kendi ülkesinden sunulacak uluslararası hava hizmetleri için uygulanacak ücret tarifelerinin, tayin edilen havayolları tarafından, işletme maliyeti, makul bir kar oranı ve diğer havayollarının tarifeleri de dâhil olmak üzere ilgili tüm etkenlerin dikkate alınması suretiyle makul seviyelerde belirlenmesine izin verecektir. Akit Taraflar aşağıda belirtilen amaçlarla müdahalede bulunabileceklerdir:
 - a. makul olmayan ölçülerdeki ayrımcı ücret ve uygulamaları önlemek,
 - b. pazardaki hakim konumun kötüye kullanılmasından kaynaklanan çok yüksek veya kısıtlayıcı ücretlerden tüketicileri korumak ve
 - c. havayolu şirketlerini doğrudan veya dolaylı devlet sübvansiyonundan veya desteğinden kaynaklanan düşük ücretlerden korumak.
2. Akit Taraflarca tayin edilen havayolu şirketleri (1) fıkrada öngörülen şartlara uyacak ve belirledikleri ücret tarifelerini diğer Akit Tarafa bildireceklerdir.
3. Akit Taraflar, tayin ettikleri havayollarının ücret tarifelerini tek başlarına veya diğer havayolu şirketleri ile birlikte belirlerken, diğer Akit Tarafça tayin edilmiş havayolu şirketi olan rakibini ciddi bir biçimde zayıflatacak veya onu hat dışı bırakabilecek bir biçimde pazar gücünü suiistimal etmesine izin vermeyecektir.
4. Akit Taraflar, ücret tarifelerinin havayolları tarafından belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen uygulamaların daha yakından incelenmesi gerekebilecek, haksız rekabet uygulamaları olarak değerlendirilebileceği hususunda mutabıktır:
 - a. belirlenen hatlardaki hizmetlerin sağlanabilmesi için gereken maliyetleri tümüyle karşılamayacak ücretlerin ve fiyatların tatbik edilmesi;
 - b. söz konusu uygulamaların geçici olmak yerine süreklilik arz etmesi,
 - c. söz konusu uygulamaların diğer Akit Tarafça tayin edilmiş havayolu şirketi (şirketleri) üzerinde önemli ekonomik etkileri olması veya bu şirketi (şirketleri) önemli ölçüde zarara uğratması, ve
 - d. hattaki hakim konumun suiistimaline işaret eden davranışlar.
5. Havacılık otoritelerinden herhangi birinin, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolu tarafından önerilen veya uygulamada olan ücret tarifesinden memnun olmaması halinde, içlerinden herhangi birinin talebi üzerine, havacılık otoriteleri sorunu istişare yoluyla çözmeye çalışacaklardır. Akit Taraflardan herhangi birinin havacılık otoritesi hiçbir surette diğer Akit Tarafın havayolunun ücret tarifesinin yürürlüğe girmesini veya hâlihazırda yürürlükte bulunan ücret tarifesinin uygulanmasının sürdürülmesini önlemek amacıyla tek taraflı müdahalede bulunmayacaktır.
6. Yukarıdaki hükümlere bakılmaksızın, bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu , talep edilmesi halinde, diğer Akit Tarafın havacılık otoritelerine bu otoritelerin belirlediği şekil ve düzen çerçevesinde, ücret tarifelerinin oluşturulmasına dair bilgi verecektir.
7. Akit Taraflardan hiçbiri, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayollarına, kapasite, frekans veya trafiğe ilişkin olarak, işbu Anlaşmanın amaçlarına ters düşecek nitelikte rüçhan hakkı zorunluluğu, uçuş kotası, itiraz hakkından feragat tazminatı veya sair şartlar uygulayamaz.

MADDE 7
GÜMRÜK HARÇLARI
VE DİĞER ÜCRETLERDEN MUAFİYET

1. Herhangi bir Akit Tarafça tayin edilen havayolunun uluslararası hava hizmetlerinde işletilen bir hava aracı, beraberindeki olağan teçhizatı, yedek parçaları (motorlar da dahil olmak üzere), yakıt, yağ stokları ve ikmal malzemeleri (hava aracında bulunan yiyecek, içecek, alkol ve sigara da dahil olmak üzere) ile birlikte diğer Akit Tarafın ülkesine varışta, bu teçhizat, yedek parçalar ve stoklar yeniden ihraç edilene veya bu ülke üzerinden yapılacak yolculuğun bir kısmında hava aracının içerisinde kullanılabileceği kadar hava aracında kalmak ve mütekabiliyet esasına ve ilgili kanunlara tabi olmak kaydıyla her türlü gümrük harcından, muayene ücretinden ve diğer harç veya vergilerden muaf olacaktır.
2. Aşağıda belirtilen teçhizat ve maddeler, diğer Akit Tarafça, mütekabiliyet esasına ve ilgili kanunlara tabi olmak kaydıyla, her türlü gümrük harcından, muayene ücretinden ve varışta sunulan hizmetlerin maliyetlerinden kaynaklananlar dışında diğer harç veya vergilerden muaf tutulacaktır:
 - a. diğer Akit Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşların bir kısmında kullanılacak olsalar dahi, tayin edilmiş bir hava yolu şirketi tarafından veya bu hava yolu şirketi adına diğer Akit Tarafın ülkesine getirilen ya da bu hava yolu şirketi tarafından işletilen bir hava aracına alınan ve uluslararası hizmetlerde işletilen hava aracında kullanılması amaçlanan olağan teçhizat, yakıt, yağlar, teknik sarf malzemeleri, ikmal malzemeleri (yiyecek, içecek ve tütün gibi maddeler de dahil olmak üzere),
 - b. motorlar da dahil olmak üzere, tayin edilen bir havayolu tarafından uluslararası hava hizmetlerinde işletilen bir hava aracının bakım ve onarımı için bu havayolu tarafından veya bu havayolu adına diğer Akit Tarafın ülkesine getirilen veya bu havayolu tarafından işletilen bir hava aracına alınan yedek parçalar ve olağan havacılık teçhizatı,
 - c. herhangi bir Akit Tarafça tayin edilen havayolunun amblemini taşıyan basılı bilet stokları, havayolu konşimentoları ve sair basılı materyaller ile tayin edilen havayolu tarafından ücretsiz dağıtılan mutaf tanıtım materyalleri.

Yukarıda (a), (b) ve (c) bentlerinde atıfta bulunulan maddelerin gümrük nezaretinde veya kontrolünde tutulması gerekecektir.
3. Herhangi bir Akit Tarafın hava aracında bulundurulmuş olağan havacılık teçhizatı, yedek parçalar (motorlar da dâhil olmak üzere), ikmal malzemeleri, yakıt ve yağ stokları (hidrolik sıvılar da dâhil olmak üzere) ile sair teçhizat ve malzemeler diğer Akit Tarafın ülkesine sadece o ülkenin gümrük otoritelerinin onayı ile indirilebilir. Bu durumda, bu teçhizat ve malzemeler söz konusu Akit Tarafın gümrük mevzuatın göre yeniden ihraç edilene veya sair şekillerde elden çıkartılana kadar söz konusu otoritelerin gözetiminde tutulacaktır.
4. Depolama ve gümrüklemeyle ilişkin hizmetler için tarh edilen harçlar Akit Tarafların ulusal yasa ve yönetmeliklerine uygun olarak tahsil edilecektir.

MADDE 8 TRANSİT GEÇİŞ

Akit Tarafların yasa ve yönetmeliklerine tabi olmak kaydıyla, bir Akit Tarafın ülkesinden transit geçişlerde, havalimanının bu amaçla ayrılan kısmını terk etmemek kaydıyla yolcular, bagajlar ve kargo şiddete, hava korsanlığına ve narkotik madde kaçaklığına karşı alınan güvenlik önlemleri aksini gerektirmedikçe sadece basitleştirilmiş bir kontrole tabi tutulacaklardır. Transit geçiş yapan bagajlar ve kargo gümrük harçlarından ve sair benzeri harçlardan muaf tutulacaklardır.

MADDE 9 KULLANICI ÜCRETLERİ

1. Bir Akit Tarafın kendi ülkesinde bulunan havalimanları, havacılık güvenliği tesisleri ve diğer ilgili tesisler ve hizmetler, diğer Akit Tarafın havayollarının kullanımına, kullanım anlaşmalarının yapıldığı tarih itibariyle benzer uluslararası hava hizmetleri ile iştigal eden herhangi bir havayoluna sağlanan en iyi koşullardan daha az avantajlı koşullarla sunulmayacaktır.
2. Bir Akit Tarafça tayin edilen havayolunun veya havayollarının, mütekabiliyet esasına tabi olmak kaydıyla, her iki Akit Tarafın ulusal yasa ve yönetmeliklerine uygun bir şekilde, diğer Akit Tarafın ülkesinde kendisi tarafından belirlenmiş yer hizmetlerini yürütmesine ve kendi tercihi doğrultusunda, yerel kanun ve yönetmelikler uyarınca gerekli görülmesi halinde, tamamen ya da kısmen, diğer Akit Tarafın yetkili makamları tarafından yetkilendirilmiş herhangi bir acenteden sağlanan yer hizmetlerini almasına izin verilecektir.
3. Bir Akit Tarafın ülkesinde, diğer Akit Tarafın havayoluna, havalimanlarının, havacılık güvenliği tesislerinin ve diğer ilgili tesislerin ve hizmetlerin kullanımı için belirlenen ücretler ve harçlar hakkaniyetli ve adil bir şekilde belirlenecek ve tahsil edilecektir. Bu ücretler ve harçlar diğer Akit Tarafın havayolu şirketine, bu ücretlerin ve harçların tarh edildiği tarih itibariyle, benzer uluslararası hava hizmetleri ile iştigal eden herhangi bir havayolu şirketine sağlanan en iyi koşullardan daha az avantajlı koşullarda tarh edilmeyecektir.
4. Akit Taraflar, söz konusu ücretleri ve harçları tarh eden yetkili mercileri ile söz konusu hizmetlerden ve tesislerden faydalanan havayolları arasında veya pratikte mümkün olması halinde, söz konusu havayolunu temsil eden kuruluşlar arasında görüşmeler ve müzakereler yapılmasını destekleyecekler ve teşvik edeceklerdir. Kullanıcılar, değişiklikler yapılmadan önce görüşlerini belirtebilmelerini sağlamak üzere, kullanıcı ücretlerindeki her değişiklik teklifi hakkında mümkün olduğu kadar önceden bilgilendirilecektir.

MADDE 10

YABANCI PERSONEL VE YEREL HİZMETLERE ERİŞİM

1. Bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu veya havayolları, mutabık kalınan hizmetlerin yürütülmesi için gerekli olan idari, ticari, satış, operasyonel, teknik ve diğer uzman personelini, diğer Akit Tarafın ülkesine giriş, ikamet ve istihdamla ilgili yasa ve yönetmeliklerine uygun bir şekilde, diğer Akit Tarafın ülkesine getirme ve burada bulundurma hakkına sahip olacaktır.
2. Bu personel ihtiyaçları, Akit Taraflarca tayin edilmiş havayollarının tercihleri doğrultusunda bu şirketlerin kendi personeli vasıtasıyla veya diğer Akit Tarafın ülkesinde diğer havayollarına bu tür hizmetler sunulması konusunda yetkilendirilmiş herhangi bir kuruluş, şirket veya havayolu tarafından sunulan hizmetlerden ve personelden faydalanmak suretiyle karşılanabilecektir.
3. Bu temsilciler ve personel diğer Akit Tarafın yürürlükteki yasalarına ve yönetmeliklerine tabi olacaklardır. Her bir Akit Taraf bu yasalar ve yönetmelikler doğrultusunda ve mütakabiliyet esasına tabi olmak kaydıyla, gerekli çalışma izinlerini, ziyaretçi vizelerini veya benzeri dokümanları gereksiz gecikmelere mahal vermeksizin, işbu Madde'nin (1.) fıkrasında belirtilen temsilcilere ve personele temin edecektir.

MADDE 11

DÖVİZ DÖNÜŞÜMÜ VE KAZANÇLARIN TRANSFERİ

1. Tayin edilen tüm havayolları, kendi taşımacılık belgelerini, diğer Akit Tarafın ülkesinde satış ofisleri veya tamamen kendi takdirlerinde olmak kaydıyla, acenteleri aracılığıyla satma ve tanzim etme hakkına sahip olacaktır. Yürürlükte olan ulusal yasalara ve yönetmeliklere tabi olmak kaydıyla, havayolları, sundukları taşımacılık hizmetlerini serbestçe kullanılabilen para birimleri ve/veya yerel para birimi üzerinden satma hakkına sahip olacaklar ve bu taşımacılık hizmetleri herkes tarafından yukarıda belirtilen para birimleri üzerinden serbestçe satın alınabilecektir.
2. Tayin edilen havayolları trafiğin taşınması ile ilgili olarak üstlendikleri giderlerden artan gelirleri çevirerek ülkelerine havale etme hakkına sahip olacaktır. Akit Taraflar arasında ödemelerle ilgili olarak uygun hükümlere sahip bir anlaşma akdedilmemiş ise, yukarıda belirtilen havale, serbestçe kullanılabilen para birimleri üzerinden ve yürürlükteki ulusal yasalara ve kambiyo düzenlemelerine uygun şekilde gerçekleştirilecektir.
3. Bu gelirlerin çevrilmesine ve havalesine o anda geçerli olan döviz kuru üzerinden, herhangi bir sınırlama getirilmeden izin verilecektir ve bu işlemler bankalar tarafından bu tür çevirme ve havale işlemlerine uygulanan ücretler dışında başka bir ücrete veya harca tabi olmayacaktır.
4. Akit Taraflarca tayin edilen havayolları, tamamen kendi takdirlerinde olmak kaydıyla, yakıt alımı dâhil olmak üzere diğer Akit Tarafın ülkesinde üstlendikleri yerel giderleri, yerel para birimi üzerinden veya ulusal döviz mevzuatına uygun olmak kaydıyla serbestçe kullanılabilen bir para birimi üzerinden ödeme hakkına sahip olacaklardır.

MADDE 12

SERTİFİKA VE LİSANSLARIN KARŞILIKLI TANINMASI

1. Bir Akit Tarafça tanzim edilen veya geçerli kılınan ve hâlihazırda yürürlükte olan uçuşa elverişlilik sertifikaları, yeterlilik sertifikaları ve lisanslar, söz konusu sertifikaların veya lisansların tanzim edildiği veya geçerli sayıldığı koşulların, Sözleşme uyarınca belirlenen asgari standartlara eşit seviyede veya daha yüksek seviyede olması halinde, mutabık kalınan hizmetlerin belirlenen hatlarda yürütülmesi amacıyla diğer Akit Tarafça da tanınacaktır. Ancak Akit Taraflar, kendi ülkelerinin üzerinde yapılan uçuşlar ile ilgili olarak kendi vatandaşlarına diğer Akit Tarafça veya başka bir Devlet tarafından tanzim edilen veya geçerli kılınan yeterlilik sertifikalarını ve lisansları tanımayı reddetme hakkını saklı tutmaktadır.
2. Akit Taraflardan herhangi birinin havacılık otoriteleri tarafından herhangi bir kişiye veya tayin edilen bir havayolu şirketine ya da mutabık kalınan hizmetlerin yürütülmesinde kullanılan bir hava aracına verilen ve yukarıda (1.) fıkrada atıfta bulunulan lisans ve sertifikalarla ilgili imtiyazlar ve koşullar, Sözleşmeye uygun olarak belirlenen asgari standartlardan farklı bir standardın uygulanmasına izin veriyorsa ve bu fark konusunda Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'ne (ICAO) başvuruda bulunulmuş ise, diğer Akit Taraf, bu muallak uygulamanın açıklığa kavuşturulması amacıyla havacılık otoritelerinin istişarede bulunmasını talep edebilecektir. Uygun bir anlaşmaya varılamaması durumu, bu Anlaşmanın 4. Maddesinin (Yetkilendirmenin İptali veya Askıya Alınması) uygulanmasına gerekçe oluşturacaktır.

MADDE 13

HAVACILIK EMNİYETİ

1. Akit Taraflardan herhangi biri, diğer Akit Tarafça havacılık tesislerine ve hizmetlerine, mürettebata, hava aracına veya bunların işletilmesine ilişkin herhangi bir alanda benimsenmiş bulunan emniyet standartları ile ilgili olarak herhangi bir zamanda istişarelerde bulunmayı talep etme hakkına sahip olacaktır. Bu istişareler, talep tarihinden itibaren otuz (30) gün içerisinde gerçekleştirilecektir.
2. Bu istişareleri müteakiben, Akit Taraflardan herhangi birinin diğer Akit Tarafın işbu Maddenin (1.) fıkrasında belirtilen hususlara ilişkin emniyet standartlarını en azından ilgili tarihte Sözleşme uyarınca belirlenen asgari standartlara eşit şekilde sağlamadığını ve uygulamadığını tespit etmesi halinde, sözü geçen Akit Taraf bu tespitlerini ve asgari ICAO standartlarına uygunluğun sağlanması için atılması gereken adımları diğer akit Tarafa bildirecek ve diğer Akit Taraf da müştereken belirlenen süre içerisinde gereken düzeltici önlemleri alacaktır. Diğer Akit Tarafın belirlenenden daha uzun bir süre içerisinde gerekli düzeltici önlemleri almaması, bu Anlaşmanın 4. Maddesinin (Yetkilendirmenin İptali veya Askıya Alınması) uygulanmasına temel teşkil edecektir.

3. Sözleşmenin 16. Maddesinde öngörülen yükümlülüklerle bakılmaksızın, bir Akit Tarafın havayolu şirketi tarafından veya bu havayolu şirketi adına diğer Akit Taraf Devletin ülkesine inecek veya ülkesinden kalkacak şekilde gerçekleştirilen uçuşlarda işletilen bir hava aracının diğer Akit Taraf Devletin ülkesinde bulunduğu sırada, olağandışı bir gecikmeye yol açmamak şartıyla denetime (işbu Maddede "rampa denetimi" olarak adlandırılacaktır) tabi tutulabileceği konusunda mutabık kalınmıştır. Bu denetim hava aracının içinde veya çevresinde, diğer Akit Tarafın yetkili temsilcileri tarafından yapılacaktır. Ancak, Sözleşmenin 33. Maddesinde sözü edilen yükümlülükler uyarınca, söz konusu denetimin amacı, Sözleşme temelinde oluşturulan ve hâlihazırda yürürlükte bulunan normlara uygun olarak hava aracının ve mürettebatın belgelerinin geçerliliği ile hava aracının ve teçhizatının görünürdeki durumunu kontrol etmek olacaktır.
4. Bu şekilde icra edilen herhangi bir rampa denetimi ya da bir dizi rampa denetimi sırasında:
 - a) bir hava aracının veya bir hava aracının işletilmesinin, Sözleşme uyarınca belirlenmiş olan ve denetimin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunan asgari standartlara uygun olmadığı yönünde ciddi kaygıların oluşması, veya,
 - b) Sözleşme uyarınca belirlenmiş olan ve denetimin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunan emniyet standartlarının etkin bir şekilde sağlanamadığı ve uygulanamadığı hususunda ciddi kaygıların oluşması halindedenetimi icra eden Akit Taraf Sözleşmenin 33. Maddesine göre, ilgili hava aracının veya mürettebatın sertifika ve lisanslarının tanzimine veya geçerli kılınmasına veya hava aracının işletilmesine esas koşulların, Sözleşmeye göre belirlenen asgari standartlara eşit seviyede veya daha üst seviyede olmadığı sonucunu çıkarmakta serbest olacaktır.
5. Yukarıda yer alan (3.) fıkraya uyarınca bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketi tarafından işletilen hava aracına rampa denetimi uygulanmasına söz konusu havayolu şirketinin temsilcisi tarafından müsaade edilmemesi durumunda, diğer Akit Taraf yukarıda yer alan (4.) fıkrada belirtilen ciddi kaygıların oluştuğu sonucuna varabilecek ve söz konusu fıkrada belirtilen sonuçları çıkarabilecektir.
6. Herhangi bir Akit Tarafın, bir rampa denetimi sonucunda, bir veya bir dizi rampa denetiminin engellenmesi sonucunda, istişareler sonrasında ya da sair nedenlerle, hava aracının işletilmesinin emniyeti açısından derhal bir tedbir alınması gerektiği sonucuna varması durumunda, söz konusu Akit Taraf diğer Akit Tarafın havayolu şirketinin işletme yetkilerini derhal askıya alma veya tadil etme hakkına sahip olacaktır.
7. Akit Taraflardan herhangi birinin işbu Madde'nin (2.) veya (6.) fıkraları uyarınca aldığı tedbirler, bu tedbirin alınmasını gerektiren durumun ortadan kalkmasıyla sona erdirilecektir.

MADDE 14 HAVACILIK GÜVENLİĞİ

1. Akit Taraflar, uluslararası hukuktan doğan hak ve yükümlülükleri doğrultusunda, sivil havacılık güvenliğinin yasa dışı müdahalelere karşı korunması amacıyla birbirlerine karşı üstlendikleri yükümlülüğün, işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini teyit ederler. Akit Taraflar, uluslararası hukuka göre mevcut haklarının ve yükümlülüklerinin genel niteliklerini kısıtlamaksızın, özellikle 14 Eylül 1963 tarihinde Tokyo'da imzalanan Hava araçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Sözleşme, 16 Aralık 1970 tarihinde Lahey'de imzalanan Hava araçlarının Yasadışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesine İlişkin Sözleşme, 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı İşlenen Suçların Önlenmesine İlişkin Sözleşme ve 24 Şubat 1988 tarihinde Montreal'de imzalanan Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Hava Limanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesine İlişkin Protokol, 1 Mart 1991'de Montreal'de düzenlenen Plastik Patlayıcıların Teşhisi Amacıyla İşaretlenmesi Sözleşmesi veya Akit Tarafların taraf oldukları sivil havacılık güvenliğine ilişkin diğer herhangi bir sözleşme hükümlerine uygun hareket edeceklerdir.
2. Akit Taraflar; sivil hava aracının yasadışı yollarla ele geçirilmesini önlemek, bu hava aracının, yolcularının ve mürettebatının, havalimanlarının ve hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı girişilebilecek diğer yasa dışı eylemleri ve sivil havacılığın güvenliğine ilişkin diğer tehditleri bertaraf etmek üzere, talep halinde birbirlerine gerekli her türlü yardımda bulunacaklardır.
3. Akit Taraflar karşılıklı ilişkilerinde, Akit Taraflara uygulanabilir olduğu ölçüde, ICAO tarafından tesis edilen ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine Ek olarak kabul edilen tüm havacılık güvenliği standartlarına ve tavsiye edilen uygulamalara uygun olarak hareket edeceklerdir. Akit Taraflar, kendi tescillerindeki hava aracı işletmecilerinin veya işyeri merkezi ya da daimi ikametgâhı kendi ülkelerinde bulunan hava aracı işletmecilerinin ve ülkelerindeki havalimanı işletmecilerinin Akit Tarafları bağlayan bu tür havacılık güvenliği hükümlerine uygun hareket etmelerini sağlayacaklardır. Bu bağlamda her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa kendi ulusal düzenlemeleri ve uygulamaları ile yukarıda belirtilen EK'lerdeki havacılık güvenlik standartları arasındaki farklılıkları bildirmelidir. Her bir Akit Taraf herhangi bir zamanda diğer Akit Taraftan bu tip farklılıkları diğer Akit Tarafyla görüşmek için işbu Anlaşmanın 18. Maddesinin 2. fıkrası hükümleri uyarınca gerçekleştirilmek üzere acil istişare talebinde bulunabilecektir.
4. Akit Taraflar söz konusu hava aracı işletmecilerinin, diğer Akit Tarafın ülkesine giriş için, bu devletin ülkesinden çıkış için veya bu devletin ülkesinde kalınan süre zarfında diğer Akit Tarafça, yukarıda yer alan (3.) fıkrada atf yapılan havacılık güvenliği hükümlerine uymalarının istenebileceği hususunda mutabıktır. Akit Taraflardan her biri, kendi ülkelerinde hava aracının güvenliğinin sağlanması, yolcuların, mürettebatın, el bagajlarının, bagajların, kargonun ve ikmal malzemelerinin yükleme ve boşaltma sırasında ve öncesinde kontrol edilmesi amacıyla yeterli tedbirlerin alınmasını ve etkin şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Akit Taraflardan her biri, belirli bir tehdidin bertaraf edilmesi amacıyla diğer Akit Tarafın makul ölçülerde özel güvenlik tedbirleri alınması yolunda yapacağı herhangi bir talebi olumlu şekilde dikkate alacaktır.

5. Sivil hava aracının yasadışı yollarla ele geçirilmesi olayının veya bu doğrultuda bir tehdidin vuku bulması veya bu hava aracının, hava aracının yolcularının ve mürettebatının, havaalanlarının veya hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine yönelik diğer yasadışı müdahalelerin meydana gelmesi halinde Akit Taraflar, haberleşmede ve bu tür bir olayın veya tehdidin insan hayatı konusunda riski asgariye indirmek suretiyle hızlı ve emniyetli biçimde sona erdirilmesini amaçlayan diğer uygun tedbirlerin alınmasında kolaylık sağlayarak birbirlerine yardımcı olacaklardır.
6. Her bir Akit Taraf, kalkışı insan hayatını korumak için zaruri olmadıkça, yasadışı yollarla ele geçirilmiş veya diğer yasadışı müdahale eylemlerine maruz kalmış ve kendi ülkesine iniş yapmış olan bir hava aracının, yerde kalmasını sağlamak üzere pratikte mümkün olan gerekli önlemleri alacaktır. Mümkün olduğu durumlarda bu tip önlemler karşılıklı istişarelere dayanılarak alınacaktır.

MADDE 15 **UÇUŞ PROGRAMLARININ SUNULMASI**

1. Her bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketleri, planladıkları uçuş programlarını, mutabık kalınan hizmetlerin başlamasından en az otuz (30) gün önce diğer Akit Tarafın havacılık otoritelerine onay için sunacaktır.
2. Bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketi, onaylanmış uçuş programı dışında mutabık kalınan hizmetler doğrultusunda düzenlemek istediği ek uçuşlar için diğer Akit Tarafın havacılık otoritelerinden önceden izin talep etmelidir. Bu tür talepler, Akit Tarafların ulusal yasa ve yönetmeliklerine uygun şekilde sunulacaktır. Uçuş programları üzerinde yapılacak herhangi bir değişiklikte de aynı usul uygulanacaktır.

MADDE 16 **İSTATİSTİKLER**

Akit Tarafların havacılık otoriteleri, talep edilmesi halinde, diğer Akit Tarafın havacılık otoritelerine, birinci Akit Tarafça tayin edilmiş havayolları tarafından mutabık kalınan hizmetlerde sunulan kapasitenin değerlendirilmesi amacıyla makul ölçülerde gerekli olabilecek periyodik istatistiki raporlar veya sair istatistiki raporlar sunacaklardır. Bu raporlar söz konusu havayolunun mutabık kalınan hizmetler ile ilgili olarak taşımış olduğu trafik miktarını ve bu trafiğin başlangıç ve varış noktalarını belirlemek için gerekli tüm bilgileri içerecektir.

MADDE 17

ULUSAL YASALARIN VE YÖNETMELİKLERİN UYGULANMASI

1. Bir Akit Tarafın, uluslararası hava hizmetinde bulunan bir hava aracının, ülkesine girişi, kalışı ve çıkışı veya bu hava aracının işletilmesi ve seyrüseferi veya bu hava aracının bu ülke üzerindeki uçuşlarıyla ilgili yasa ve yönetmelikleri, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolunun hava araçlarının ilk Akit Tarafın ülkesine girişi, kalışı ve çıkışında da uygulanacaktır.
2. Bir Akit Tarafın yolcu, mürettebat, bagaj veya posta da dâhil olmak üzere kargonun ülkesine girişi, kalışı veya ayrılışıyla ilgili giriş, çıkış, gümrükleme, göç, havacılık güvenliği, pasaport, döviz, sağlık ve karantina ve posta gibi formaliteleri düzenleyen yasalarına ve düzenlemelerine, söz konusu ülke sınırları dahilinde buldukları süre zarfında, diğer Akit Tarafça tayin edilen havayolu şirketinin hava araçları tarafından taşınan yolcu, mürettebat, bagaj, kargo veya posta tarafından veya onlar adına uyulacaktır.
3. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın talebi üzerine işbu Anlaşmada belirtilen ilgili yasa, düzenleme ve prosedürlerin suretlerini karşı tarafa sunacaktır.

MADDE 18

İSTİŞARELER VE DEĞİŞİKLİKLER

1. Akit Tarafların Havacılık Otoriteleri, yakın işbirliği anlayışı içinde, zaman zaman işbu Anlaşmanın ve Eklerinin uygulanması, yorumlanması, tatbiki veya gerekli değişikliklerin yapılması konusunda birbirleriyle istişareler yürüteceklerdir.
2. Bir Akit Tarafın işbu Anlaşma veya Ekleri üzerinde değişiklik yapmak amacıyla istişarede bulunmayı talep etmesi durumunda, Akit Taraflarca aksi yönde bir karar alınmadığı müddetçe bu istişareler Akit Taraflardan birinin, diğer Akit Tarafça yazılı olarak yapılan talebi tebellüğ ettiği tarihten itibaren en kısa sürede ve her hâl ve kârda en geç altmış (60) gün içerisinde başlayacaktır. Bu istişareler müzakere veya yazışma yoluyla gerçekleştirilecektir. Her bir Akit Taraf bu istişareler sırasında makul ve ekonomik kararların alınabilmesini kolaylaştırmak amacıyla, tutumunu destekleyen ilgili gerekçeleri hazırlayacak ve sunacaktır.
3. Akit Taraflardan herhangi birinin, işbu Anlaşmanın herhangi bir hükmü üzerinde değişiklik yapılması gerektiğine kanaat getirmesi halinde, bu değişiklik her bir Akit Tarafın, kendi ulusal mevzuatında bu amaçla öngörülen koşulları yerine getirdiğini diğer tarafa bildirmesinin ardından otuz (30) gün sonra yürürlüğe girecektir.
4. Ek I üzerindeki değişiklikler Akit Tarafların havacılık otoritelerinin kendi aralarında doğrudan anlaşmasıyla da yapılabilecektir. Değişiklikler karşılıklı mutabakata varıldığı tarihten itibaren uygulanmaya başlanacak ve diplomatik nota teatisi ile teyit edildikten sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 19 İHTİLAFLARIN ÇÖZÜMÜ

1. İşbu Anlaşmanın yorumlanmasında veya uygulanmasında Akit taraflar arasında herhangi bir uyuşmazlık çıkması durumunda, Akit Taraflar öncelikle uyuşmazlıklarını her iki Akit Taraf Devletin havaçılık otoriteleri arasında müzakere yoluyla çözmeye çaba göstereceklerdir.
2. Söz konusu Havaçılık Otoritelerinin müzakereler yoluyla çözüme ulaşamamaları halinde, uyuşmazlık diplomatik kanallar yoluyla çözüme kavuşturulacaktır.
3. Akit Tarafların, yukarıda yer alan (1.) ve (2.) fıkraların hükümleri doğrultusunda bir çözüme ulaşamamaları halinde, Akit Taraflardan herhangi biri söz konusu uyuşmazlığı, ilgili yasa ve yönetmeliklere uygun bir şekilde, birer üyesi her bir Akit Tarafça belirlenecek, üçüncü üyesi ise Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmamak ve hakemlerin belirlendiği tarih itibarıyla her iki akit Tarafın da diplomatik ilişkide olduğu bir Devletin vatandaşı olmak kaydıyla, bu iki hakem tarafından seçilecek, üç hakemden oluşan bir hakem heyetine sunabilecektir.

Akit Taraflar, uyuşmazlığın tahkime götürüleceğine dair bildirim taahhütlü posta ile tebellüğ ettikleri tarihi izleyen altmış (60) gün içinde aday gösterecekleri hakemi belirleyeceklerdir. Hakem heyeti başkanı olarak görev yapacak olan üçüncü hakem Akit Tarafların hakemlerini belirledikleri tarihten itibaren altmış (60) gün içinde tayin edilecektir.

Akit Taraflardan herhangi birinin belirlenen süre içinde aday göstereceği hakemi belirleyememesi veya seçilen hakemlerin hakem heyeti başkanı olarak görev yapacak üçüncü hakemin belirlenmesine öngörülen sürede karar verememeleri halinde, duruma bağlı olarak, her bir Akit Taraf ICAO Konsey Başkanından üçüncü hakemi veya bir hakem tayin etmemiş olan Tarafın hakemini belirlemesini talep edebilecektir.

4. Akit Tarafların vatandaşı olmamak kaydıyla ICAO Konseyi Başkan Yardımcısı veya kıdemli bir üyesi, duruma bağlı olarak, ICAO Başkanının yokluğunda veya yetersizliği durumunda Başkanın tahkim süreci ile ilgili olarak işbu Maddenin (3.) fıkrasında belirtilen sorumluluklarını üstlenecektir.
5. Hakem Heyeti, usullerini ve tahkim işleminin yerini Akit Taraflar arasında mutabık kalınan hükümlere tabi olmak kaydıyla belirleyecektir.
6. Hakem Heyetinin kararları aralarında uyuşmazlık bulunan Akit Taraflar açısından nihai ve bağlayıcı nitelik taşıyacaktır.
7. Akit Taraflardan herhangi birinin veya Akit Taraflardan herhangi biri tarafından tayin edilen havayolu şirketinin işbu Maddenin (2.) fıkrası uyarınca verilen karara uymaması durumunda, diğer Akit Taraf, temerrüde düşen Akit Tarafa işbu Anlaşma uyarınca sağlanan hakları veya ayrıcalıkları sınırlandırabilecek, askıya alabilecek veya iptal edebilecektir.

8. Her bir Akit Taraf kendi hakeminin masraflarını karşılayacaktır. İşbu Maddenin (3.) fıkrası uyarınca, üçüncü hakemin ve/veya hakem tayin etmemiş Tarafça bildirilmeyen hakemin atanmasında ICAO'nun yapacağı her türlü masraflar da dâhil olmak üzere, hakem heyeti başkanı olarak görev yapacak üçüncü hakemin ücretleri ve masrafları Akit Taraflarca eşit olarak paylaşılacaktır.
9. Tahkime başvurulmasından itibaren hakem heyeti kararını açıklayana dek, Akit Taraflar fesih hali dışında, verilen nihai karar doğrultusunda yapılabilecek düzeltmelere halel getirmeksizin, işbu Anlaşmadan doğan tüm yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edeceklerdir.

MADDE 20 TESCİL

İşbu Anlaşma, Ekleri ve bunlarda yapılacak tüm değişiklikler ICAO nezdinde tescil edilecektir.

MADDE 21 ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Her iki Akit Tarafın da hava ulaştırmasına dair çok taraflı bir sözleşme veya anlaşmaya taraf olmaları halinde, işbu Anlaşma söz konusu sözleşme veya anlaşmanın hükümlerine uyum sağlayacak şekilde değiştirilecektir.

MADDE 22 SONA ERME

İşbu Anlaşma süresiz olarak imzalanmıştır.

Akit Taraflar her an diğer Akit Tarafa işbu Anlaşmayı feshetmek istediklerini bildirebileceklerdir ve bu bildirim eş zamanlı olarak ICAO' ya da ulaştırılacaktır.

Bu durumda, fesih bildirim karşılıklı mutabakatla süre bitiminden önce geri çekilmediği takdirde, işbu Anlaşma, sona erme bildiriminin diğer Akit Tarafça tebellüğ edildiği tarihten on iki (12) ay sonra sona erecektir. Diğer Akit Tarafın bildirim tebellüğ ettiğini teyit etmemesi durumunda, bu bildirim, ICAO'nun bildirim tebellüğ ettiği tarihten on dört (14) iş günü sonra tebellüğ edilmiş olduğu kabul edilecektir.

MADDE 23
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

İşbu Anlaşma, Akit Tarafların anayasal gerekliliklerini yerine getirdiklerini diplomatik kanallar yoluyla karşılıklı olarak birbirlerine bildirdikleri tarihten otuz (30) gün sonra yürürlüğe girecektir.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, aşağıda imzaları bulunan ve kendi Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkili kılınmış taraflar yirmi üç (23) Madde ve iki (2) Ekten oluşan işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

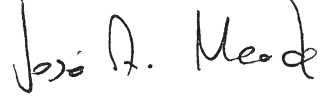
Ankara'da iki bin on üç yılının Aralık ayının on yedinci gününde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde çift nüsha halinde düzenlenmiştir. Tüm metinler birbirine eşdeğer niteliktedir. Herhangi bir uygulama veya yorumlama farklılığının oluşması durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

BİRLEŞİK MEKSİKA DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ADINA

Hayati YAZICI
Gümrük ve Ticaret Bakanı

José Antonio MEADE KURİBREÑA
Dışişleri Bakanı

EK I

HAT ÇİZELGESİ

1. Türkiye Cumhuriyeti tarafından tayin edilen havayolları her iki yönde aşağıda belirtilen hava hizmetlerini işletme hakkına sahip olacaktır:

Hareket Noktası	Ara Noktalar	Variş Noktası	İleri Noktalar
Türkiye'deki noktalar	Herhangi bir nokta	Birleşik Meksika Devletlerindeki noktalar	Herhangi bir nokta

2. Birleşik Meksika Devletleri tarafından tayin edilen havayolları her iki yönde aşağıda belirtilen hava hizmetlerini işletme hakkına sahip olacaktır:

Hareket Noktası	Ara Noktalar	Variş Noktası	İleri Noktalar
Birleşik Meksika Devletlerindeki noktalar	Herhangi bir nokta	Türkiye'deki noktalar	Herhangi bir nokta

Notlar:

1. İlgili güzergâhtaki hizmetlerin başlangıç ve bitiş noktasının, havayolunu tayin eden Akit Tarafın ülkesi içinde bulunması koşuluyla, tayin edilmiş havayolu ,tamamen kendi takdirinde olmak kaydıyla, herhangi bir uçuşta ya da hiç bir uçuşta ara noktaları ve ileri noktaları kullanmayabilecektir.
2. Tayin edilen havayolu şirketlerinin tam 3^{üncü} ve 4^{üncü} trafik haklarını kullanmalarına imkân sağlanacaktır.
3. Tayin edilen havayolu şirketleri 5^{inci} trafik haklarını ancak her iki Tarafın havacılık otoritelerinin bu konuda mutabakata varmaları ve önceden gerekli izinleri vermeleri halinde kullanabileceklerdir.
4. Taraflarca tayin edilen havayolu şirketleri sunmayı planladıkları hizmetlere ilişkin uçuş tarifelerini, sunulacak hizmetin türüne, kullanılacak hava aracının tipine ve uçuş tarifesinin geçerlilik süresine ilişkin bilgileri de içerecek şekilde, bu hizmetleri sunmaya başlamadan en az otuz (30) gün önce onay için diğer tarafın havacılık otoritesine sunacaklardır. Uçuş programları üzerinde yapılacak geçici nitelik taşıyan küçük değişikliklerin kırk sekiz (48) saat önceden bildirilmesi gerekebilecektir.

EK II

KOD PAYLAŞIMI

1. Her bir Akit Tarafça tayin edilen havayolu ,
 - a) aynı Akit Tarafın havayolları;
 - b) diğer Akit Tarafın havayolları;
 - c) üçüncü bir ülkenin havayolları

ile, söz konusu tüm havayollarının uygun hat ve trafik haklarına sahip olmaları ve satılan her bilet için, alıcıyı satış noktasında hizmetin hangi kısmında hangi havayolunun görev yapacağı konusunda bilgilendirmeleri koşuluyla, bloke yer angajmanı, kod paylaşımı veya diğer ticari uygulamalar gibi pazarlama uygulamalarına katılabilecektir.

2. Kod Paylaşımı hizmetlerinin pazarlamacı havayolunun frekans hakkından sayılmayacağı hususu her iki Akit Tarafın ortak anlayışıdır.
3. Bu iki nokta arasında faaliyet göstermek ve trafik taşımak için gereken trafik haklarına sahip olmadığı taktirde, Akit Taraflardan herhangi birinin havayolu, diğer Akit Tarafın ülkesinde bulunan bir nokta ile üçüncü bir Devlette bulunan bir nokta arasında yerel yolcuların taşınmasına yönelik bir hizmet sunamayacaktır.

